

MUŠAMIEJI INSTRUMENTAI

I SKYRIUS MUZIKAVIMAS

1. Mušamieji instrumentai – privalomo branduolio dalykas Mokyklos įgyvendinamoje pradinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programoje.

2. Mušamųjų instrumentų dalyko (toliau – dalykas) paskirtis – sudaryti palankias sąlygas mokinio muzikinei saviraiškai, jo kūrybiškumui atsiskleisti.

3. Dalyko tikslas – padėti mokiniui įgyti taisyklingus grojimo mušamaisiais instrumentais įgūdžius, ugdytis atlikėjo meistriškumo gebėjimus, kūrybinį mąstymą, puoselėti estetinę nuovoką ir emocinį jautrumą.

4. Dalyko uždaviniai. Siekiama, kad mokiniai:

4.1. nuosekliai lavintųsi grojimo mušamaisiais instrumentais techninius įgūdžius;

4.2. įgytų taisyklingos laikysenos įgūdžius, išmoktų atsipalaidavimo pratimų;

4.3. mokytųsi ritminius pratimus skaityti iš lapo;

4.4. ugdytųsi interpretacinę nuovoką atlikdami skirtingo pobūdžio kūrinius;

4.5. įgytų muzikavimo scenoje patirties, išmoktų įveikti jaudulį.

5. Dalyką sudaro trys veiklos sritys:

5.1. grojimo mušamaisiais instrumentais įgūdžių įvaldymas;

5.2. muzikos kūrinių interpretavimas;

5.3. pianisto raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

6. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – grojimo mušamaisiais instrumentais įgūdžių įvaldymas.	
Nuostata – įgyti pradinis muzikavimo įgūdžius, gerbti ir saugoti instrumentą.	
Esminis gebėjimas – perskaityti ir teisingai atlikti muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Tiksliai perskaityti iš lapo ir atlikti nesudėtingą ritminį pratimą.	1.1.1. Gerai pažinti instrumentą (žinoti atskiro būgno ar lėkštės pavadinimą); 1.1.2. skaityti natas mušamiesiems instrumentams; 1.1.3. groti ritmiškai, išlaikyti pastovų pasirinktą tempą; 1.1.4. laikytis artikuliacijos nuorodų.
1.2. Groti taisyklingai sėdint, demonstruoti pagrindinius mušamųjų instrumentų valdymo ir garso išgavimo būdus.	1.2.1. Demonstruoti taisyklingos sėdėsenos ypatumus; 1.2.2. apibūdinti ir demonstruoti pagrindinius garso išgavimo būdus: legato, staccato; 1.2.3. grojant taisyklingai laikyti lazdeles; 1.2.4. koordinuoti regėjimo, klausos, motorikos komponentus.
1.3. Atlikti saviruošos užduotis.	1.3.1. Savarankiškai atlikti konkrečias mokytojo nurodytas užduotis; 1.3.2. su pagalba efektyviai planuoti saviruošos laiką.
2. Veiklos sritis – ritminių pratimų interpretavimas.	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti muzikinį tekstą.	
Esminis gebėjimas – taikyti muzikos išraiškos priemones, padedančias išraiškingai atskleisti ritminio pratimo charakterį.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas

2.1. Atlikti skirtingo charakterio nesudėtingos faktūros ritminius pratimus.	2.1.1. Savais žodžiais apibūdinti ritminį pratimą; 2.1.2. grojant taikyti išraiškos priemones kūrinio charakteriui atskleisti; 2.1.3. natų tekste nurodyti kūrinio struktūrinius elementus (motyvas, frazė, sakinytis); 2.1.4. paaiškinti tempo ir artikuliacijos pasikeitimų kūrinyje muzikinę paskirtį.
2.2. Atliekant kūrinius laikytis tempo, dinamikos, artikuliacijos nuorodų.	2.2.1. Laikytis nurodyto tempo, įvardyti ir paaiškinti kūriniuose sutinkamas tempo nuorodas; 2.2.2. groti nurodyta artikuliacija; 2.2.3. groti laikantis sutarto dinaminio plano.
3 veiklos sritis – raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose ir kituose renginiuose.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą programą klausytojams.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose.	3.1.1. Atlikti pasirinktą ar numatytą koncertinį kūrinį klasės, mokyklos koncerte ar kitame viešajame kultūriniame renginyje; 3.1.2. mokytis sceninės kultūros, skirti dėmesio aprangai ir elgsenai scenoje; 3.1.3. mokytis susikaupti ir nesijaudinti pasirodymo metu, nusiraminti taikyti išmokus pratimus.
3.2. Taikant sutartus kriterijus, įvertinti savo ir kitų pasirodymus.	3.2.1. Įvardyti kūrinio atlikimo vertinimo kriterijus; 3.2.2. aptarti asmeninę pažangą, kitų mokinių pasirodymus išskiriant teigiamas ir neigiamas atlikimo puses; 3.2.3. įvardyti, ką reikėtų tobulinti savo ir kitų pasirodymuose.

7. Mušamųjų instrumentų turinio apimtis:

7.1. 1 klasė:

7.1.1.1. grojimo mušamaisiais instrumentais įgūdžių įvaldymas:

7.1.1.1.1. pagrindinis dėmesys skiriamas instrumento pažinimui ir taisyklingai laikysenai (laisvi pečiai, rankos, riešai, tiesi nugara) bei rankų padėčiai formuoti; pagrindinių garso išgavimo būdų mokymuisi, judesių koordinavimui. Atliekami įvairūs lavinamieji delnų, pirštų, kojų technikos ir riešo laisvinimo pratimai mokytojo nuožiūra;

7.1.1.1.2. mokomasi suprasti muzikos mušamiesiems instrumentams užrašymo ypatumus – pažinti natas; suprasti natų verte – paploti ir pagroti nesudėtingą ritmą.

7.1.1.1.3. naudojami įvairūs pradžiamoksliai mokytojo nuožiūra, per metus grojama apie 10 nedidelės apimties (4, 8, 16 taktų) skirtingiems garso išgavimo būdams ugdyti skirtų ritminių pratimų.

7.1.1.2. Muzikos kūrinių interpretavimas:

7.1.1.2.1. pirmoje klasėje mokiniai išmoksta apie 10 ritminių pratimų su sveikosiomis, pusinėmis ir ketvirtinėmis natomis. Būtina skatinti vaiko kūrybinį potencialą, leisti jam kurti savo ritminius darinius, eksperimentuoti, improvizuoti, žaisti;

7.1.1.2.2. supažindinama su pagrindinėmis dinamikos, tempo sąvokomis, mokomasi žaisti skirtingos dinamikos garsais, groti skirtinguose tempuose.

7.1.2. Mokinių raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje

7.1.2.1. pageidautina, kad visi mokiniai jau pirmoje klasėje įgytų sceninės patirties. Pagal mokinio galimybes, gali groti solo arba ansamblyje su mokytoju, kitais mokiniais;

7.1.2.2. II pusmečio akademiniam pasirodyme mokinytis turi atlikti 2 skirtingos nuotaikos, pageidautina, skirtingų garso išgavimo būdų reikalaujančius kūrinius.

7.2. 2 klasė:

7.2.1. Muzikos atlikimo įgūdžių įvaldymas

7.2.1.1. tobulinami pirmaisiais metais formuoti atlikimo technikos įgūdžiai; siekiama, kad mokinys sėdėtų taisyklingai, laisvai jaustųsi prie instrumento, mokėtų tiksliai išgauti garsus non legato, staccato, legato; apjungtų natų grupes riešo pagalba;

7.2.1.2. technikos lavinimui atlikami pratimai, trumpi etiudai (skirtus konkrečiai mokinio grojimo technikos problemai spręsti). Mokinys turi būti supažindintas su pagrindinėmis pirštų, riešų, kojų laikysenos taisyklėmis;

7.2.1.3. tobulinami skaitymo iš lapo įgūdžiai – siekiama, kad mokinys gerai pažintų natas, pauzes, ritmines vertes, pastebėtų ir atliktų dinamines nuorodas. Kūriniai, skirti skaitymui iš lapo, turėtų būti ne ilgesni, nei 10 taktų

7.2.2. Muzikos kūrinių interpretavimas:

7.2.2.1. 2 klasėje mokiniai išmoksta atlikti apie 10 skirtingo charakterio ritminių pratimų su sveikosiomis, pusinėmis, ketvirtinėmis, aštuntinėmis ir šešioliktinėmis natomis;

7.2.2.2. kartu su mokiniais analizuojame atliekamo ritminio pratimo sandarą, mažuosius formos elementus (sakinį, motyvą, frazę);

7.2.2.3. mokiniai mokosi atlikti ritminius pratimus pagal nurodytą dinaminį planą arba pats jį pasiūlyti. Atkreipiamas dėmesys į dinamikos, tempo ryšius. Mokytojai atsižvelgia į mokinių interpretacinius pasiūlymus ir kūrybinius sumanymus.

7.2.3. Mokinių raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: mokytojas skatina mokinių saviraišką, atranda galimybių jiems įgyti sceninės patirties. Mokiniai dalyvauja įvairiuose renginiuose.

7.3. 3 klasė:

7.3.1. Gojimo mušamaisiais instrumentais įgūdžių įvaldymas:

7.3.1.1. toliau tobulinami grojimo mušamaisiais instrumentais technikos įgūdžiai. Mokymosi procese įtraukiami trumpi etiudai konkrečiai mokinio grojimo technikos problemai spręsti. Tobulinami taisyklingos laikysenos, judesių koordinacijos įgūdžiai. Lavinamas garso išgavimas, ugdoma garso kultūra;

7.3.1.2. bent 10 minučių pamokos laiko skiriama skaitymui iš lapo. Kūriniai, arba atskiros kūrinių atkarpos, skirtos skaitymui iš lapo, turėtų būti periodo apimties, skirtos natų pažinimo įtvirtinimui. Mokiniai mokomi pastebėti ne tik natas, bet ir tempo ir dinamikos nuorodas, metrą.

7.3.2. Muzikos kūrinių interpretavimas: trečioje klasėje iš viso per metus mokiniai išmoksta atlikti apie 10 skirtingo pobūdžio ritminius pratimus su sveikosiomis, ketvirtinėmis ir aštuntinėmis pauzėmis. Parenkami i skirtingo dinaminio plano, tempų, artikuliacijos elementų ritminiai pratimai. Juos atlikdami mokiniai mokosi suprasti, kaip įvairios muzikos išraiškos priemonės veikia atliekamo kūrinio meninę visumą.

7.3.3. Mokinio raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: sudaromos sąlygos mokiniams dalyvauti įvairiuose viešuose mokyklos renginiuose. Mokiniai mokosi įveikti scenos baimę tam skirtų pratimų pagalba, atrasti savo nusiramino būdų. Mokiniai po pasirodymų skatinami aptarti juos, įsivertinti. Kalbamas apie mokinių savijautą, nusiteikimą, pasiektą rezultatą. Pagal sutartus kriterijus aptariami ir draugų pasirodymai.

8. Pasiekimų vertinimas

8.1. Pradinio ugdymo mokinių pažangai ir pasiekimams vertinti taikomas formuojamasis (žodžiu ir raštu) vertinimas. Baigiant programą taikomas apibendrinamasis vertinimas;

8.2. mokytojai mokinio pasiekimus kiekvieną pamoką vertina formuojamaisiais komentarais, už įvykdytas didesnės apimties užduotis vertinamas pasiekimų lygis, kuris įrašomas elektroniniame dienyne. Du kartus per mokslo metus mokiniai įsivertina savo pasiekimus;

8.3. taikomos atsiskaitymo formos: mokinio pasirodymai vyksta du kartus per metus;

8.4. pusmečio mokinių pažanga fiksuojama pagal pasiekimų požymius, aprašytus dalyko programoje, vertinant mokinio padarytą pažangą ir elektroniniame dienyne įrašant apibendrintą mokinio muzikos dalykų pasiekimų lygį (patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis). Mokiniui nepasiekus patenkinamo pasiekimų lygio, įrašoma „nepatenkinamas“

8.5. Mokinių daromą pažangą ar ugdymo(si) sunkumus mokytojas aptaria su mokiniais ir jų tėvais (globėjais, rūpintojais).

9. Mokinių pasiekimų lygiai baigus pradinio ugdymo programą:

9.1. Pasiekimų lygių požymių aprašai padės mokiniams, mokytojams, tėvams (globėjams, rūpintojams) geriau suprasti mokymosi mokykloje siekius, daromą pažangą, prognozuoti muzikos mokymosi ateitį. Aprašai turėtų paskatinti mokinius sąmoningai siekti aukštesnių pasiekimų, jie padės į(si)vertinti mokymosi pasiekimus ir daromą pažangą.

9.2. Pasiekimų aprašai yra orientacinio ir rekomendacinio pobūdžio. Pasiekimų lygių požymiu pagrindu kuriami vertinimo kriterijai, kurie padės adekvačiai ir kritiškai vertinti savo žinias, pasiekimus bei kūrybinę veiklą, taktiškai ir objektyviai vertinti kitų mokinių pasirodymus.

Patenkiamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
1. Grojimo mušamaisiais instrumentais įgūdžių įvaldymas.		
Grojant mokinio laikysena ir rankų padėtis kinta iš taisyklingos į netaisyklingą. Demonstruoja pagrindinius garso išgavimo būdus, tačiau koordinuoti judesius pavyksta sunkiai. Skaito iš lapo lėtame tempe, atpažįsta natas.	Grojama taisyklinga laikysena, taisyklinga rankų ir kojų padėtis. Tiksliai atlieka įvairius garso išgavimo būdus, gerai koordinuoja judesius. Skaito iš lapo nurodytame tempe, pažįsta natas. Atlieka ir paaiškina pagrindinius dinamikos, artikuliacijos ženklus.	Demonstruoja taisyklingą, laisvą laikyseną prie instrumento. Taisyklinga rankų ir kojų padėtis grojant, laisvas kūnas. Puikiai įvaldęs įvairius garso išgavimo būdus. Sklandžiai ir išraiškingai skaito iš lapo nurodytame tempe, pažįsta natas, pastebi dinamines, artikuliacijos nuorodas, išpildo ir paaiškina jas.
2. Muzikos kūrinių interpretavimas.		
Ritminiai pratimai atliekami statiškai, nenaudojamos išraiškos priemonės. Grojama lėtesniu tempu, nei nurodyta arba tempas kinta iš greitesnio į lėtesnį.	Ritminiai pratimai atliekami išraiškingai, aiškus interpretacinis sumanymas. Išpildoma kulminacija, taikomos įvairios išraiškos priemonės.	Ritminiai pratimai atliekami laisvai, išraiškingai, įtaigiai. Įgyvendinamas interpretacinis sumanymas. Atliekdamas kūrinius laisvai naudoja įvairias interpretacijos priemones: tempo, dinamikos, artikuliacijos niuansus.
3. Mokinio raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.		
Atlieka reikalavimų neatitinkančią programą. Programą atlieka iš natų. Dalyvauja bent viename akademiniam atsiskaityme per metus.	Atlieka privalomus programoje nurodytus ritminius pratimus atsiskaitymuose. Programą atlieka mintinai. Dalyvauja abiejuose akademinuose koncertuose.	Atlieka privalomus programoje nurodytus kūrinius atsiskaitymuose. Programą atlieka mintinai. Dalyvauja akademinuose atsiskaitymuose, kituose viešuose renginiuose: konkursuose, festivaliuose.

II SKYRIUS ANSAMBLIS

10. Ansamblio dalyko (toliau – Ansamblis) paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti ansamblinio muzikavimo patirtį.

11. Ansamblio tikslas – puoselėti individualumą ir prigimtines galias, instrumentinio ansamblinio muzikavimo žinias ir įgūdžius, reikalingus atskleisti kūrybiškumui ir artištiskumui.

12. Ansamblio uždaviniai:

12.1. pažinti ansamblinių kūrinių repertuarą, ugdyti ansamblinio muzikavimo įgūdžius;

12.2. ugdyti mokinių artistiškumą, kaupti sceninę kultūros patirtį;

12.3. skatinti mokinius kūrybiškai pritaikyti muzikavimo pamokose įgytas žinias ir gebėjimus;

12.4. sudaryti galimybes mokinių iniciatyvai ir aktyvumui pasirenkant ansamblio sudėtį ir repertuarą.

13. Ansamblių sudaro trys veiklos sritys:

13.1. ansamblio pojūčio ugdymas;

13.2. kūrinių interpretavimas ansamblyje;

13.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

14. Ansambliai gali būti tradicinės sudėties (sudaryti iš tos pačios rūšies instrumentų) arba netradicinės (sudaryti iš skirtingų rūšių instrumentų):

14.1. tradiciniai ansambliai;

14.2. kameriniai ansambliai (fortepijonas ir kiti styginiai arba pučiamieji instrumentai (smuikas, trimitas ir kt.) (2, 3, 4, 6 mokiniai);

14.3. pučiamųjų instrumentų ansambliai.

15. Ansamblio mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – ansambliško ugdymas.	
Nuostata – įgyti muzikavimo ansamblyje patirtį.	
Esminis gebėjimas – sukurti bendrą meninį rezultatą ansamblyje kartu su kitais atlikėjais.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Perteikti muzikos kūrinių nuotaiką.	1.1.1. Apibūdinti kūrinių charakterį, dinamiką.
1.2. Stilingai atlikti muzikos kūrinių.	1.2.1. Apibūdinti kūrinių tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus.
1.3. Derinti savo veiksmus su kitų ansamblio dalyvių veiksmis.	1.3.1. Apibūdinti ir aptarti savo ir kitų atlikėjų interpretaciją.
2. Veiklos sritis – kūrinių ansamblinis interpretavimas.	
Nuostata – tobulinti muzikinio bendradarbiavimo gebėjimą.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti ansamblinės muzikos kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti savo partiją ansamblyje.	2.1.1. Nusakyti kūrinių metrą, tempą; 2.1.2. paaiškinti atlikimo štrichus.
2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas.	2.2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.
2.3. Klausyti ir kontroliuoti savo bei kitų atlikimą.	2.3.1. Girdėti kitų ansamblio dalyvių balsus ar instrumentus.
3. Atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti koncertuose (pasirodymuose) scenoje.	
Esminis gebėjimas – atlikti parengtą ansamblio programą koncerte.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Scenoje atlikti ansamblio koncertinę programą.	3.1.1. Tinkamai elgtis scenoje; 3.1.2. kokybiškai atlikti savo partiją.
3.2. Dalyvauti muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Gebėti pristatyti ansamblio koncertinę veiklą.

16. Turinio apimtys (2-3 klasėse):

16.1. ansambliško ugdymas:

16.1.1. atliekant kūrinius pagrindinis dėmesys skiriamas teksto skaitymo iš lapo įgūdžiams, ritminės pulsacijos, intonavimo tikslumo lavinimui ir kūrinių interpretavimui ansamblyje;

16.1.2. per pamokas ugdomas poreikis savarankiškam individualiam darbui, repetavimui grupėje, komunikavimui ir bendradarbiavimui;

16.1.3. kūrinių ruošimo, mokymosi, gilinimosi į jį procese reikia atkreipti dėmesį į bendrą atlikimo vaizdą, kūrinių prasmės suvokimą.

16.2. Ansamblinių kūrinių atlikimas:

16.2.1. per mokslo metus mokinys išmoksta 4-6 kūrinius. Ansamblio repertuarą sudaro originalūs ir aranžuoti, įvairių stilių ir žanrų kūriniai;

16.2.2. mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis, apibendrinamasis, kriterinis (10 balų) vertinimo metodai.

16.2.3. I ir II pusmečių atsiskaitymas – koncertas: atliekamas 1 kūrinys, geriausiai atspindintis mokinių pažangą.

16.2.4. ansamblyje grojantis atlikėjas turi mokėti ne tik savo partiją, bet ir girdėti partnerių partijas, partitūras.

16.2.5. Ansamblio klasėje gali būti taikomi įvairūs kūrinio ruošimo metodai, procesas gali vykti keliomis kryptimis ir etapais (tai priklauso nuo mokytojo). Svarbu, kad paruošti kūriniai būtų brandūs meniniu požiūriu.

16.3. Atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje:

16.3.1. susipažindinama su scenine atlikėjo kultūra, psichologiniu pasiruošimu sceniniam kūrinio atlikimui;

16.3.2. koncertai vyksta mokyklos renginiuose, festivaliuose, tradiciniuose Adventiniuose koncertuose tėveliams.

III SKYRIUS SOLFEDŽIO DALYKAS

17. Solfedžio dalykas (toliau – Solfedžio) – programos branduolio dalykas.

18. Solfedžio paskirtis – sudaryti palankias sąlygas sistemškai plėtoti mokinio prigimtinius bendruosius muzikinius gebėjimus, suteikti bendrųjų ir muzikinių kompetencijų.

19. Solfedžio tikslas – prigimtinių bendrųjų muzikinių gebėjimų: ritmo, dermės, intonavimo pojūčio, klausos, muzikinės atminties lavinimas, pradinio muzikinio raštingumo ugdymas.

20. Solfedžio uždaviniai:

20.1. formuoti intonavimo įgūdžius;

20.2. lavinti metrinės pulsacijos bei ritmikos santykio pojūtį ir suvokimą;

20.3. išmokinti pagrindinius muzikinio rašto elementus ir gebėti juos pritaikyti užrašant iš klausos žinomą ar savo sukurtą muzikos melodiją;

20.4. žadinti domėjimąsi muzika bei kitomis kultūros formomis, ugdant mokinių muzikinį skonį, skatinant mąstymą ir emocijas.

21. Solfedžio mokymuisi skiriamos 2 akademinės valandos per savaitę;

22. Solfedžio mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – intonavimas.	
Nuostata – intonuoti atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – intonuoti melodijas mažoro ir minoro natūraliose dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Formuoti taisyklingą laikyseną, kvėpavimo ir garso tikslumo įgūdžius.	1.1.1. Taisyklingai kvėpuoti, tarti skiemenis, žinoti taisyklingos laikysenos reikalavimus; 1.1.2. suprasti „intonavimo“ bei „derėjimo“ terminus.
1.2. Tiksliai ir išraiškingai solfedžiuoti vienbalses melodijas.	1.2.1. Solfedžiuojant diriguoti arba pulsuoti; 1.2.2. išlaikyti pasirinktą tempą.
1.3. Dainuoti mažoro ir minoro dermės skirtingose tonacijose.	1.3.1. Apibūdinti mažoro ir minoro dermės, išvardinti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius; 1.3.2. gebėti sudaryti nuo garso arba tonacijoje T5 ir t5 apvertimus.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo, suprasti šio tikslumo svarbą muzikoje.	
Esminis gebėjimas – atpažinti bei atlikti įvairius ritminius darinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atpažinti garsų trukmes.	2.1.1. Žinoti natų ir pauzių trukmes; 2.1.2. vartoti „garsų trukmės“ ir „taktavimo“ sąvokas.
2.2. Perskaityti ir atlikti ritminius darinius.	2.2.1. Išlaikyti pasirinktą tempą.

2.3. Sukurti ir atlikti paprastus ar sudėtingesnius ritmo darinius.	2.3.1. Sukurti ir atlikti ritmo motyvus ir sakinius.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir apibūdinti klausomų muzikos tekstų savybes.	3.1.1. Įvardyti muzikos teksto metrą, dermę; 3.1.2. naudojantis muzikiniais terminais ir sąvokomis apibūdinti klausomą kūrinį; 3.1.3. nustatyti ir įvardinti girdėto kūrinio žanrą, atlikėjus.
3.2. Klausia atpažinti ir užrašyti girdėtą arba sukurtą vienbalsę melodiją ir ritmą.	3.2.1. Naudoti muzikos užrašymo ženklus ir galėti paaiškinti jų reikšmes; 3.2.2. skirti dermės laipsnius bei apibūdinti melodinę liniją ir ritminį piešinį.

23. Turinio apimtis: apimtis – 2 pusmečiai, 2 pamokos per savaitę:

1 klasė (pradinio ugdymo pirmieji metai)	
1. Veiklos sritis – intonavimas.	
Nuostata – intonuoti atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – intonuoti melodijas mažoro ir minoro dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Formuoti taisyklingą laikyseną, kvėpavimo ir garso tikslumo įgūdžius.	1.1.1. Taisyklingai kvėpuoti, tarti skiemenis, žinoti taisyklingos laikysenos reikalavimus; 1.1.2. suprasti „intonavimo“ terminą.
1.2. Tiksliai ir išraiškingai solfedžuoti vienbalses melodijas.	1.2.1. Lietuvių liaudies dainų, kompozitorių dainų dainavimas ir solfedžiavimas mažorinėje dermėje; 1.2.2. melodijų solfedžiavimas 2/4, 3/4 metruose.
1.3. Intonuoti gamas, pastovius ir nepastovius dermės laipsnius, tonikos trigarsį.	1.3.1. Gamos C, G, F, D, a, tonikos trigarsiai; 1.3.2. išvardinti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius, juos intonuoti. Smuiko ir boso raktai.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo.	
Esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti ritminius darinius paprastuose metruose.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atpažinti ir atlikti natas, pauzes.	2.1.1. Žinoti ketvirtinės, aštuntinės, pusinės, pusinės su tašku natų, ketvirtinės, aštuntinės pauzių trukmes; 2.1.2. vartoti „garsų trukmės“, „taktavimo“ sąvokas.
2.2. Tiksliai atlikti ritminius darinius paprastuose metruose.	2.2.1. Žinoti dviejų, trijų ketvirtinių metrus ir jų dirigavimo schemas; 2.2.2. išlaikyti pasirinktą tempą; 2.2.3. atlikti ritmo ostinato melodijai.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir užrašyti klausomą muzikos tekstą.	3.1.1. Įvardinti muzikos teksto metrą, dermę; 3.1.2. vienbalsės melodijos (motyvo, frazės) užrašymas, ritminis diktantas;

	3.1.3. naudoti muzikos užrašymo ženklus ir galėti paaiškinti jų reikšmes.
3.2. Klausia atpažinti ir apibūdinti klausomų muzikos tekstų savybes.	3.2.1. Naudojantis muzikiniiais terminais apibūdinti klausomą kūrinį.
2 klasė (pradinio ugdymo antrieji metai)	
1. Veiklos sritis – intonavimas.	
Nuostata – siekti tikslumo intonuojant atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – intonuoti melodijas mažoro ir minoro dermėse.	
Gebėjimas	Žinios ir supratimas
1.1. Intonuoti gamas, intervalus mažoro ir minoro dermėse ir nuo garso.	1.1.1. Gamos: mažorinės – C, G, F, D, B, minorinės – a, e, d, dur-natūrali, moll-natūrali, harmoninė, melodinė; 1.1.2. suprasti „intonavimo“ bei „derėjimo“ terminus; 1.1.3. intervalai: sekunda (d, m), tercija (d, m) dermėje ir nuo garso.
1.2. Tiksliai ir išraiškingai solfedžuoti vienbalses melodijas.	1.2.1. Lietuvių liaudies dainų, kompozitorių dainų dainavimas, solfedžiavimas, diriguojant arba pulsuoiant; 1.2.2. melodijų solfedžiavimas 2/4, 3/4, 4/4 metruose. Priestaktis, užtaktis.
1.3. Intonuoti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius, tonikos trigarsį.	1.3.1. Išvardinti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius, juos intonuoti; 1.3.2. tonikos trigarsis (dur, moll) melodiškai.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo.	
Esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti ritminius darinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atpažinti ir atlikti natas, pauzes.	2.1.1. Žinoti ketvirtinės, aštuntinės, pusinės, pusinės su tašku, sveikosios natų, ketvirtinės, aštuntinės, pusinės, sveikosios pauzių trukmes.
2.2. Tiksliai atlikti ritminius darinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	2.2.1. Žinoti dviejų, trijų, keturių ketvirtinių metrus ir jų dirigavimo schemas; 2.2.2. atpažinti ir atlikti ritmines grupes: ketvirtinė su tašku ir aštuntinė, keturios šešioliktinės natos; 2.2.3. analizuoti melodijos ritmą ir jį atlikti; 2.2.4. atlikti ritmo ostinato melodijai.
2.3. Sukurti ritminius darinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	2.3.1. Gebėti sukurti ir užrašyti ritminius darinius, naudojant žinomus muzikinius ženklus; 2.3.2. gebėti sukurti melodijai ritminį pritarimą.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir užrašyti klausomą muzikos tekstą.	3.1.1. Skirti dermės laipsnius ir apibūdinti melodinę liniją; 3.1.2. vienbalsės melodijos užrašymas, ritminis diktantas; 3.1.3. naudoti muzikos užrašymo ženklus ir gebėti paaiškinti jų reikšmes.
3.2. Klausia atpažinti ir apibūdinti klausomų muzikos tekstų savybes.	3.2.1. Naudojantis muzikiniiais terminais apibūdinti klausomą kūrinį; 3.2.2. nustatyti ir įvardyti girdėto kūrinio žanrą ir atlikėjus.

3 klasė (pradinio ugdymo tretieji metai)	
1. Veiklos sritis – intonavimas.	
Nuostata – siekti tikslumo intonuojant muziką.	
Esminis gebėjimas – intonuoti melodijas mažoro ir minoro dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Intonuoti gamas, intervalus mažoro ir minoro dermėse ir nuo garso.	1.1.1. Gamos: mažorinės – C, G, F, D, B, A, Es, minorinės – a, e, d, h, g, dur-natūrali, moll-natūrali, harmoninė, melodinė; 1.1.2. intervalai: sekunda (d, m), tercija (d, m), kvarta (gr), seksta (d, m), grynoji oktava ir prima.
1.2. Intonuoti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius, tonikos trigarsį ir jo apvertimus: sekstakordą, kvartsekstakordą.	1.2.1. Išvardinti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius, juos intonuoti. Nepastoviųjų laipsnių sprendimai; 1.2.2. tonikos trigarsis ir jo apvertimai (dur, moll).
1.3. Tiksliai ir išraiškingai solfedžuoti vienbalses melodijas.	1.3.1. Solfedžuojant diriguoti arba pulsuoti; 1.3.2. išlaikyti pasirinktą tempą; 1.3.3. natas skaityti smuiko (a-f2) ir boso raktuose.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo, suprasti šio tikslumo svarbą muzikoje.	
Esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti ritminius derinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Tiksliai atlikti ritminius darinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	2.1.1. Žinoti dviejų, trijų, keturių ketvirtinių, keturių aštuontinių metrus ir jų dirigavimo schemas; 2.1.2. atpažinti ir atlikti ritmines grupes: aštuntinė ir dvi šešioliktinės, dvi šešioliktinės ir aštuntinė; 2.1.3. aštuntinės priešaktis. Liga; 2.1.4. atlikti ritminius kanonus.
2.2. Sukurti ritminius darinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	2.2.1. Gebėti sukurti ir užrašyti ritminius darinius, naudojant žinomus muzikinius ženklus; 2.2.2. gebėti sukurti melodijai ritminį pritarimą.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir apibūdinti klausomą muzikos tekstą savybes.	3.1.1. Naudojantis muzikiniais terminais apibūdinti klausomą kūrinį; 3.1.2. nustatyti ir įvardinti girdėto kūrinio žanrą ir atlikėjus.
3.2. Klausia atpažinti ir užrašyti klausomą muzikos tekstą.	3.2.1. Skirti dermės laipsnius ir apibūdinti melodinę liniją; 3.2.2. ritminiai ir melodiniai sakinio ar periodo trukmės diktantai paprastuose metruose; 3.2.3. naudoti muzikos užrašymo ženklus ir galėti paaiškinti jų reikšmes.

24. Solfedžio turinio apimtis:

24.1. intonavimas ir solfedžiavimas:

24.1.1. vienbalsių melodijų, liaudies ir autorinių dainų dainavimas;

24.1.2. dermės laipsnių intonavimas, mažorinių ir minorinių gamų dainavimas iki 3 ženklų;

24.1.3. natų skaitymas smuiko (a-f2) ir boso raktuose;

24.1.4. harmoniniai ir melodiniai intervalai dermėje nuo 1 iki 8 gr.;

24.1.5. T kvintakordo ir jo apvertimų sudarymas ir dainavimas dermėje.

24.2. Ritmavimas:

24.2.1. natos ir pauzės (perskaito ir atlieka);

24.2.2. paprastieji metrai, ritmo ostinato melodijai, prieštaktis ir užtaktis, ritminis kanonas, naudojama kūno ir instrumentinė perkusija.

24.3. Muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas:

24.3.1. elementarūs ritminiai ar melodiniai sakinio ar periodo trukmės diktantai paprastuose metruose, tonacijose iki 3 ženklų;

24.3.2. nesudėtingų melodinių ir ritminių frazių kūrimas ir užrašymas, panaudojant įprastus būdus bei informacines kompiuterines technologijas.

IV SKYRIUS

PASIRENKAMAS INSTRUMENTAS (FORTEPIJONAS)

25. Muzikavimas antruoju instrumentu (fortepijonu) (toliau – II instrumentas) – pasirenkamasis dalykas Mokyklos įgyvendinamoje pradinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programoje. Mokinys nuo antrųjų mokymosi metų pasirenka instrumentą iš mokyklos siūlomų variantų.

26. II instrumento paskirtis – sudaryti palankias sąlygas mokinio muzikinei saviraiškai, jo kūrybiškumui atsiskleisti, ugdyti muzikinius gebėjimus.

27. II instrumento tikslas – padėti mokiniui įgyti taisyklingus grojimo pasirinktu instrumentu (fortepijonu) įgūdžius, ugdytis atlikėjo meistriškumo gebėjimus, kūrybinį mąstymą, puoselėti estetinę nuovoką ir emocinį jautrumą.

28. II instrumento uždaviniai. Siekiama, kad mokiniai:

28.1. pažintų instrumento sandarą, lavintųsi grojimo technikos įgūdžius;

28.2. mokytųsi išpildyti muzikos kalbos priemones;

28.3. ugdytųsi muzikinę vaizduotę, mokytųsi suvokti ir perteikti atliekamos muzikos emocijas;

28.4. sistemingai atliktų saviruošos užduotis;

28.5. dalyvautų koncertinėje veikloje.

29. II instrumento dalyką sudaro trys veiklos sritys:

29.1. grojimo II instrumentu technikos įgūdžių įvaldymas;

29.2. muzikos kūrinių interpretavimas;

29.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

30. II instrumento dalyko organizavimas:

30.1. II instrumento mokoma nuo antrųjų pradinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programos mokymo metų;

30.2. pamokos yra individualios, skiriama 0,5 akademinės valandos per savaitę pirmaisiais mokymosi metais, 1 akademinę valandą per savaitę 2-3 mokymosi metais;

31. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – grojimo antruoju muzikos instrumentu technikos įgūdžių įvaldymas.	
Nuostata – įgyti muzikavimo antruoju instrumentu patirties.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą muzikinį kūrinių antruoju instrumentu.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Įgyti pradinį grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžius.	1.1.1. Nusakyti kūrinių metra, tempą; 1.1.2. pažinti atlikimo štrichus; 1.1.3. suvokti kūrinių tematiką.
1.2. Perteikti kūrinių nuotaiką.	1.2.1. apibūdinti kūrinių tematiką, emocinę būseną.
2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas.	
Nuostata – siekti pajauti kūrinių keliamas menines emocijas.	

Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti nesudėtingos faktūros muzikos kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.	2.1.1. apibūdinti kūrinio stilių, tematiką, turinį.
2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas.	2.2.1. įvardyti kūrinyje panaudotus tempo, dinamikos, artikuliacijos ženklus; 2.2.2. apibūdinti ir aptarti savo atliekamo kūrinio interpretaciją.
3. Veiklos sritis – atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose ir kituose renginiuose.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą programą klausytojams.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose bei konkursuose.	3.1.1. atlikti pasirinktą ar numatytą koncertinį numerį klasės ar mokyklos koncerte; 3.1.2. mokytis sceninės kultūros, skirti dėmesio aprangai ir elgsenai scenoje.
3.2. Taikant sutartus kriterijus, įvertinti savo ir kitų pasirodymus.	3.2.1. įvardinti kūrinio atlikimo vertinimo kriterijus; 3.2.2. sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ir klasės draugų grojimą (išskiriant teigiamas ir neigiamas atlikimo puses).
3.3. Pritaikyti grojimo antruoju instrumentu įgūdžius kitose srityse.	3.3.1. nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda grojimas antruoju instrumentu.

32. Turinio apimtys:

32.1. grojimo technikos įgūdžių įvaldymas:

32.1.1. 2 klasė (programos pirmieji metai):

32.1.1.1. formuojami taisyklingos laikysenos įgūdžiai, mokomasi atsipalaidavimo pratimų, lavinama kūno koordinacija, įsisavinamos rankų pozicijos. Mokomasi taikyti tinkamą aplikatūrą;

32.1.1.2. mokomasi orientuotis kūrinio tekste, lavinami natų skaitymo iš lapo įgūdžiai: melodijos ne tik pagrojamos, bet ir solfedžiuojamos, ritmas paplojamas. Išsiaiškinami dinamikos, tempo ženklai, jų atlikimo ypatumai;

32.1.1.3. per mokslo metus išmokstama: 6-10 nedidelės apimties ir skirtingų charakterių pjesių, antrame pusmetyje supažindinama su gamų (pvz. C, G), arpedžio, akordų sandara. Atsižvelgiant į individualius mokinio gebėjimus, grojami ansambliai su mokytoju arba kitu mokiniu;

32.1.1.4. mokinių mokymosi pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis, apibendrinamasis, kriterinis (10 balų) vertinimo metodai.

32.1.2. 3-4 klasės (programos antrieji – tretieji metai):

32.1.2.1. mokomasi naudoti skirtingus garso išgavimo būdus, pritaikyti legato, staccato. non legato štrichus. Siekiama kokybiško, natūralaus instrumento garso. Tobulinama taisyklinga kūno laikysena;

32.1.2.2. tobulinami skaitymo iš lapo įgūdžiai – siekiama, kad mokinys pažintų natas, pauzes, ritmines vertes, pastebėtų ir atliktų dinamines nuorodas. Lavinama pirštų technika: grojamos gamos, etiudai, greitesnio tempo pjesės.;

32.1.2.3. stiprinami tinkamos aplikatūros naudojimo įgūdžiai;

32.1.2.4. grojamos skirtingų tempų, charakterių pjesės ir etiudai.

32.1.2.5. Per mokslo metus išmokstama 6-9 kūriniai. Stambios formos, polifonijos kūriniai, etiudai, gamos yra skiriamos, atsižvelgiant į mokinio sugebėjimus ir poreikį;

32.1.2.6. mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis, apibendrinamasis, kriterinis (10 balų) vertinimo metodai.

32.2. Muzikos kūrinių interpretavimas:

32.2.1. 2 klasė (programos pirmieji metai):

32.2.1.1. siekiama sužadinti vaiko vaizduotę, kad atlikdamas nesudėtingą kūrinį, stengtųsi atskleisti jo nuotaiką;

32.2.1.2. nagrinėjamas kūrinių dinaminis planas, mokiniai mokosi grodami jį įgyvendinti;

32.2.1.3. grojami ansambliniai kūriniai su mokytoju. Grojant duete, mokosi klausytis kitos partijos, reaguoti į nuotaiką, garso tembrą bei dinamiką.

32.2.2. 3-4 klasės (programos antrieji – tretieji metai):

32.2.2.1. kūrinių charakteriui atskleisti naudojama platesnė garso išgavimo būdų paletė, kreipiamas dėmesys į frazavimą, melodijos vedimo liniją;

32.2.2.2. supažindinama su trijų dalių kūrinio forma, lavinimo grojimo ansamblyje įgūdžiai grojant su mokytoju ar kitu mokiniu.

32.3. Atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje:

32.3.1. 2 klasė (programos pirmieji metai):

32.3.1.1. visi mokiniai dalyvauja I pusmečio Adventiniame koncerte tėveliams;

32.3.1.2. II pusmečio akademiniam koncerte mokinys atlieka du, skirtingos nuotaikos, kūrinius;

32.3.1.3. sudaromos sąlygos mokiniams dalyvauti įvairiuose viešuose mokyklos renginiuose.

32.3.2. 3-4 klasės (programos antrieji – tretieji metai):

32.3.2.1. psichologinis ruošimasis koncertinei veiklai viešojoje erdvėje, sceninės kultūros mokymasis, dėmesys aprangai, laikysenai ir elgsenai scenoje;

32.3.2.2. visi mokiniai dalyvauja Adventiniame koncerte tėveliams I pusmetį, akademiniam koncerte II pusmetį (atlieka du kūrinius);

32.3.2.3. sudaromos sąlygos mokiniams dalyvauti įvairiuose viešuose mokyklos renginiuose.